

West Zeeuws-Vlaanderen
Raad van State, verpachting tienden 1688
tweede deel van Prins Willemspolder

Huib J. Plankeel

*Eerder verschenen op www.grijsbaard.nl, en met toestemming
van de rechthebbenden overgenomen en geplaatst op HoGenDa.*

Bron

Nationaal Archief, toegang 1.01.19, Raad van State, inv.nr 1846, verbaal 1688.
Eerste deel uit inv.nrs 1846-1849, Verbalen van de commissies tot de inspectie van de tienden in Vlaanderen, met bijlagen. 4 delen. (1846: 1688; 1847: 1689-1693; 1848: 1694-1698 en 1849: 1702-1706).

Inleiding.

In mei 1688 besloot de Raad van State tienden te verpachten in Zeeuws Vlaanderen. Dat was door hen nooit eerder gedaan. Mr Pieter de Huijbert, heer van Burgh etc., werd door hen gedeputeerd om dit af te handelen.

Deze maakte een uitgebreid verslag (verbaal) van zijn reis en handelen, en voegde aan zijn verbaal vele (46) bijlagen toe, met o.a. de quohieren van de diverse verpachtingen.

Gezien mijn belangstelling heb ik **alleen aantekening** gemaakt van de zaken **aangaande West Zeeuws Vlaanderen**.

De verpachtingen betreffen het Land van Cadzand, een gedeelte van Nieuwvliet, de polders rond Aardenburg, Sluis en Oostburg, ten noorden van de Passegeule en de Prins Willemspolders eerste en tweede deel, waar de tienden nog in handen waren van "geestelijke" heren. De tienden van de landen in de Mauritspolder en Oranjepolder, Groede, Wulpen, en (een deel van) Breskens en Nieuwvliet, waren na de herdijkingen begin 17e eeuw in handen gekomen van partikuliere eigenaren, zoals b.v. Jacob Cats.

Gedeeltelijke samenvatting van het verbaal van

Mr Pieter de Huijbert, heer van Burgh etc., als gedeputeerde van de Raad van State, tot het besteden van het bolwerk Hollandia, Sas van Gent, mitsgaders nog andere fortificatiewerken in Vlaanderen, en voorts het verpachten van de tienden in de polder van Naemen, alsmede Austricke, Albertus, St Pieters, Philippijne en Clara polders, gelijk mede in de Henricus polder bij Oostburg, en voorts meer andere polders en quartieren van Vlaanderen, voor dezen nooit wegens den Raad verpacht, alles tot bewaring van sLandts recht, en onverminderd de deugdelijke pretentie die iemand daar op zou kunnen maken, navolgende Ha: Ed: Mo: resolutie en autorisatie van de 22e en 31e mei dezes jaar 1688.

Mr Pieter de Huybert, heer van Burgh en Kraaienstein, geb. 1 april 1622, overl. Den Haag 7 jan. 1697, en de 18 jan. d.a.v. vervoerd naar Burgh en daar begraven in de kerk. Hij was schepen, raad en thesaurier van Middelburg, curator van de Latijnsche school aldaar, secretaris der Staten van Zeeland 1659-1664, raadspensionaris van Zeeland 1664-1687, lid van de Raad van State 1687-1697. Gegevens uit De vroedschap van Zierikzee / P. D. de Vos, heruitgave 1982, p.194.

Zijn verbaal heb ik met grote bewondering gelezen. Het toont een buitengewoon schrandere regent, met bijzondere diplomatieke gaven, die deze zware klus in korte tijd bijzonder efficiënt uitvoerde. Ook heeft hij een gedegen verslag gemaakt, opdat in komende jaren precies bekend zou zijn, wat nu geregeld was.

Polders met heffingsvrijdom

In **bijlage 18** wordt een overzicht gegeven van alle polders, die vrij gesteld waren van verponding (voor kortere of langere tijd), meest vanwege de hoge lasten als gevolg van innundaties e.d. Het geeft een prachtig overzicht van de situatie medio 1688.

De quohieren

Volgen nu de in bijlagen opgenomen quohieren.

Overzicht

Raad van State, inv.nr 1846, bijlage 08 Verpachting van de schoof, saet en smouttienden van den Henricuspolder, item de schooftienden van t nieuw bedijkte polderken geseijt "de Bruchsevaart" en het Stampershoeck polderken, en dat over het jaar en oogst 1688, gedaan binnen Oostburg, 25 juni 1688.

Raad van State, inv.nr 1846, bijlage 09 Verpachting van de schooftienden van een gedeelte van het eerste deel van Prins Willemspolder over het jaar en oogst 1688, geexcipieert de saet en smout tienden, gedaan binnen Oostburg, 25 juni 1688.

Raad van State, inv.nr 1846, bijlage 10 Verpachting van de schooftienden van een gedeelte van [dwz. het oostelijk deel van] het eerste deel van Prins Willemspolder, te weten Vrije polderken, Passegeule, Cateleijne en deel van Dierckensteene polders, over het jaar en oogst 1688, geexcipieert de saet en smout tienden, gedaan binnen Oostburg, 26 juni 1688.

Raad van State, inv.nr 1846, bijlage 11 Verpachting van de schooftienden van het tweede deel van Prins Willemspolder over het jaar en oogst 1688, geexcipieert de saet en smout tienden, gedaan binnen Schoondijke, 26 juni 1688.

Raad van State, inv.nr 1846, bijlage 14 Verpachting van de schooftienden van Bewester Eede over het jaar en oogst 1688, gedaan binnen Sluis, 28 juni 1688. Opm: Deze verpachting betreft geheel Bewester Eede, zowel benoorden als bezuiden St Pietersdijk.

Raad van State, inv.nr 1846, bijlage 19 Verpachting van de schoof en lammertienden van den Eijlande van Cadsandt en de heerlijkheijt van Nieuvliet, geexcipieert de saet en moutthienden, over het jaar en oogst 1688, gedaan binnen Sluis, 29 juni 1688.

Raad van State, inv.nr 1846, bijlage 20 Verpachting van de schooftienden van het polderken Den Oosthoeck van den Boom benoorden Ste Cruijce over het jaar en oogst 1688, geexcipieert de saet en smout tienden, gedaan binnen Sluis, 1 juli 1688.

Raad van State, inv.nr 1846, bijlage 21 Verpachting van de schooftienden van Heijle, den Dooperspolder en Beoster Eede [daar onder begrepen de Biesenpolder], over het jaar en oogst 1688, geexcipieert de saet en smout tienden, gedaan binnen Aardenburg, 30 juni 1688.

Raad van State, inv.nr 1846, bijlage 23 Verpachting van de schooftienden van Isabelle polder benoorden Aardenburg over het jaar en oogst 1688, geexcipieert de saet en smout tienden, gedaan binnen Aardenburg, 1 juli 1688.

Raad van State, inv.nr 1846, bijlage 11

Verpachting van de schooftienden van het tweede deel van Prins Willemspolder over het jaar en oogst 1688, geexcipieert de saet en smout tienden, gedaan binnen Schoondijke, 26 juni 1688

	pachter	bedrag	borgen
1e en deel 2e cavel tot aan de dreve van dhr Swancke	Erasmus van Roo	£27	Pieter Ketels Jan Verburght
2e en 3e cavel, te weten van de dreve van dhr Swancke beginnende	Antonij Boutens	£14-15	Francois Brouckman Jan Tomas
4e cavel	Joos Pauwels	£12	Pieter Strijmes Adriaen Strijmes
5e cavel	Jan Geerssen	£16-15	Jan Verburght Pieter Velt
6e cavel	Mattijs Baert	£11-10	[ni]
7e cavel	Francois Brouckman	£12-5	Antonij Boutens Jacob Sijmons
8e cavel	Lieven Aars	£9-5	Adriaen Moreel
9e cavel	Pieter Amelijnck	£13-15	Lieven Aars Jan de Man
10e cavel	Lieven Aars	£22-5	Adriaen Moreel
11e cavel	Jan de Man	£9-15	Pieter Amelijnck Lieven Aars
12e cavel	Pieter van Houve	£32-10	Steven Stevens Tomas Pringé
13e cavel	Steven Stevens	£17-10	Pieter van Houve Jacob Carle
de 30 gem. van Cornelis Meusen	wed. Cornelis Meussen	£3-10	Adriaen van Ee

14e cavel	Jillis Jansen	£10-5	Boudewijn van Ee
15e cavel	wed. Geert de Meij	£16	[ni]
16e cavel	Jan Smalleganck	£14-15	Jan Smalleganck
17e cavel	Lieven Sansonet	£14-5	[ni]
18e cavel	Jillis Haeck	£13-5	Steven Stevens Antonij Dirxsen
19e cavel	Michiel Carels	£20	[ni]
20e cavel	Michiel Carels	£19-10	[ni]
21e cavel	Pieter Sensen	£7	[ni]
22e cavel	Gerrit Meijnard	£22-5	Willem Huijbregts
23e cavel	Tomas Pringé	£16	[ni]
24e cavel [Abdij van St Pieters]	[ni]		
25e cavel [Abdij van St Pieters]	[ni]		
26e cavel [Abdij van St Pieters]	[ni]		
27e cavel [Abdij van St Pieters]	[ni]		
28e cavel [Abdij van St Pieters]	[ni]		
29e cavel	Antonij Boutens	£13-10	France Brouckman Jan Tomans
30e cavel	Martinis Verstrate	£22	Pieter de Munck Meerten Poppe
31e cavel	Martinis Verstrate	£25-10	Pieter de Mu[n]ck Meerten Poppe
32e cavel	Jan van Vertegem	£18	[ni]
33e cavel	Wilhelmus Tersteijn	£14	[ni]
34e cavel	Erasmus van Roo	£9-15	Jan Teerlijnck

35e cavel	Jan Aarsen	£16-15	Pieter Sensen
36e cavel	Pieter de Ruijsser	£25	Machiel Rispe
37e cavel	Daniel Tersteijn	£10	[ni]
38e cavel	Daniel Tersteijn	£20-5	[ni]
39e cavel	Jannes Abrahams	£16	Jan van Vertegem
40e cavel	Jannes Abrahams	£17	Jan van Vertegem
41e cavel	Daniel Tersteijn	£10-15	[ni]
42e cavel	Antonij Baltens	£14	Francois Brouckman Jan Tomas
43e cavel	David Ameau	£14	griff. Meusen
44e cavel	David Ameau	£23-15	[ni]
45e cavel	Adriaen de Ridder	£8-10	Jan Geldekens
46e cavel	Adriaen de Ridder	£14-5	Jan Geldekens
47e cavel	Adriaen van Ee	£8-10	[ni]
48e cavel	Adriaen van Ee	£16-10	[ni]
49e cavel	Pieter de Meij	£9-10	Leendert Jacobs
50e cavel	Jan de Vetter	£12-10	Lambregt van Houte Jan Mulle
51e cavel	Frans Roomers	£24-5	Laurens Braems
52e cavel	Jacob Carlier	£20	Steven Stevens
53e cavel	Laurens Braems	£10	[ni]
54e cavel	Boudewijn van Ee	£8-5	[ni]
55e cavel	Pieter Willems Blaeukamer	£18-10	[ni]